

Відсутність єдиної системи національних електронних інформаційних ресурсів ускладнює доступ до якісної суспільно значущої інформації як для пересічних громадян, суспільних організацій, так і для самих органів влади. У першу чергу йдеться про забезпечення доступу до інформаційних ресурсів і продуктів, створених органами влади для забезпечення власної діяльності і в результаті цієї діяльності, та утворених недержавними організаціями на замовлення органів влади і в інтересах органів державної влади, тобто до державних інформаційних продуктів і ресурсів.

Серед інших інформаційних продуктів у першу чергу, саме вони орієнтовані на стратегічний перспективний розвиток, відображають ті ідеї, цінності, рішення, які відповідають першочерговим потребам суспільства, здатні впливати всі сфери суспільного життя, а тому ознайомлення з ними громадян є необхідним. Ідеться про необхідність запуску механізму політичної комунікації. Наявність адресата або джерела інформаційного повідомлення, наявність самого повідомлення, інформації залишиться нічого не вартим за відсутності зв'язку між ними. Вироблені поколіннями політичні цінності та ідеали не працюватимуть на перспективу, не будучи сприйнятими наступниками. Визначена владою мета суспільного розвитку залишиться незрозумілою за умов відсутності інформаційного зв'язку між владою та суспільством.

Разом з тим організації доступу до державних інформаційних продуктів потребує і владна система. Умовою ефективного здійснення владних повноважень є своєчасне отримання органами влади актуальної інформації, у тому числі й шляхом взаємодії міністерств і відомств або різних рівнів і гілок влади. Створення в підсумку інтегрованого державного ресурсу сприятиме підвищенню дієвості влади, її здатності оперативно і результативно реагувати на виклики сучасності.

Таким чином, організація доступу до державних інформаційних ресурсів і продуктів, які є суспільним надбанням, – перший крок до побудови національної моделі корпоративного управління.

Отже, забезпечення доступу до державних інформаційних продуктів є актуальним питанням національної безпеки й інформаційного суверенітету.

З іншого боку, враховуючи зусилля України в побудові демократичного суспільства, забезпечення доступу громадян до державних інформаційних продуктів може бути визначено як складова здійснення конституційних прав громадян на інформацію, задоволення їхніх інформаційних потреб.

Загалом державна політика в питанні доступу до інформаційних ресурсів повинна передбачити вирішення таких завдань:

– забезпечення умов, що гарантують реалізацію конституційних прав громадян на інформацію, задоволення їхніх інформаційних потреб; забезпечення повноти, точності, достовірності і своєчасності надання інформації організаціям і громадянам, незалежно від їхнього територіального розташування. Виконання цього завдання спрямоване на розвиток особистості і через розвиток особистості – на розвиток суспільства, а також на запобігання поширенню неформальних видів політичної комунікації, забезпечення умов передбачуваності і прогнозованості політико-комунікативної взаємодії між владою і громадянським суспільством;

– створення всіх необхідних умов для задоволення інформаційних потреб органів державної влади і суб'єктів господарювання. Кінцевою метою тут має стати узгодженість дій між управлінськими структурами, і, як наслідок, підвищення ефективності їх діяльності;

– встановлення порядку формування і використання інформаційних ресурсів, що має бути обов'язковим для всіх суб'єктів інформаційних відносин у рамках єдиного інформаційного простору. Реалізація цього завдання передбачає оптимізацію процесів керування інформаційними потоками;

– інтеграція інформаційних ресурсів незалежно від їх відомчої належності і форм власності. У підсумку як для громадян, так і для органів державної влади має спроститись механізм пошуку необхідної інформації та підвищитись рівень оперативності отримання доступу до неї. Це дасть змогу вивільнити час на процес аналітичного осмислення актуальних проблем і пошук шляхів їх вирішення;

– забезпечення сумісності і взаємодії систем інформатизації на базі сучасних інформаційних технологій, міжнародних стандартів, Української системи класифікації і кодування інформації. У результаті мають бути створені технологічні умови для здійснення інтеграції інформаційних ресурсів;

– визначення державних замовників, що відповідальні за створення інформаційних систем і ресурсів та за їх ефективне функціонування в єдиному інформаційному просторі, а також – визначення державних органів, відповідальних за ведення окремих інформаційних ресурсів. Виконання цього завдання спрямоване на забезпечення системності та наступності у функціонуванні окремих державних інформаційних ресурсів, що має сприяти підвищенню їх якості;

– створення ефективної системи сертифікації інформаційних технологій, продуктів і послуг та ліцензування інформаційної діяльності щодо забезпечення необхідної якості інформаційних ресурсів;

- підвищення рівня інформаційної грамотності як необхідної умови забезпечення громадянам доступу до державних інформаційних ресурсів;
- забезпечення комплексного захисту інформаційних ресурсів, застосування ефективних засобів і методів забезпечення захисту інформації в єдиному інформаційному просторі України.

При цьому основними принципами, на яких має базуватися інформаційна політика стосовно створення національної інформаційної інфраструктури, є:

- залучення приватних інвестицій – сприяння інвестиціям з боку приватного сектору за допомогою податкової та адміністративної політики, яка заохочує нововведення та довгострокові вкладення;
- концепція універсального доступу – продовження політики «універсальних послуг», яка робить інформаційні ресурси доступними для всіх;
- допомога в технологічних інноваціях – держава повинна проводити найважливіші науково-дослідні програми і допомагати приватному сектору розвивати технології, необхідні для національних інформаційних інфраструктур;
- забезпечення інтерактивного доступу – забезпечувати інтерактивне керування національною інформаційною інфраструктурою, оскільки остання перетворюється на мережу мереж, держава повинна забезпечити користувачам легке та ефективне передавання інформації;
- захист особистого життя, безпеки і надійності мереж – забезпечувати безпеку інформації і надійність мереж, а також швидке відновлення мереж у разі несправностей;
- поліпшене керування радіочастотним спектром;
- захист прав інтелектуальної власності – захищати права на інтелектуальну власність у країні та на міжнародному рівні;
- координація державних зусиль – ураховуючи трансграничність інформації, координувати діяльність щодо створення національної інформаційної інфраструктури з різними державними установами та іншими країнами;
- забезпечення доступу до державної інформації¹.

<...> Отже, забезпечення вільного доступу до державних інформаційних ресурсів у першу чергу має відбуватися за рахунок вирішення питань технічного і гуманітарного характеру – створення системи національних електронних ресурсів і підвищення інформаційної компетентності громадян.

¹ Арістова І. В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти. – Х.: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. – 368 с. – Режим доступу: http://www.pravo.vuzlib.net/book_z1189.html.

При цьому вирішення майже всіх соціальних і економічних проблем упирається в нерозвиненість системи телекомунікацій і відсутність необхідної інформації. Найбільший дефіцит інформації існує не на рівні центральних органів управління, а на рівні регіональних органів управління, оскільки створення основних інформаційних ресурсів і керування ними здійснюється з центру. Чинники часу і вартості інформації є вирішальними, а масовість у сфері інформаційного обслуговування і доступність технічних програм і засобів найкраще можуть бути забезпечені на регіональному рівні, тому регіональна інформаційна політика стає основним засобом, що сприяє розвитку України.

Разом з тим, інформаційна політика в цілому, як система окремих політиків, не може формуватися у відриві від соціально-економічної стратегії. Якщо стратегія суспільства передбачає його швидку модернізацію, захист прав людини, створення сучасної і розвинутої економіки, то формування інформаційних політик має будуватися при безперечному пріоритеті інформаційної політики, орієнтованої на задоволення реальних потреб регіонів і людей, які там проживають (*Гранчак Т. Бібліотека і політична комунікація. – К., 2012. – С. 212–215, 239–240*).